

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

27. Quid in genere requiratur, ut beneficium vacet per obitum alicujus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

dicitur vacare in partibus, & non in curia; quia in loco, in quo est procurator & mulier, est mutuus consensus, & ibi fit matrimonium, & sic perficitur vacatio, ac consequenter, si matrimonium fit contractum in mense Apostolico, intrabit reservatio regula 8. Gonz. cit. gl. 15, §. 2. n. 15, citans Vitalin. in clem. 1. ut lit. pend. n. 70.

6. Respondeo sexto: ibi contingit vacatio beneficii, ubi illud resignatur. Paris. l. 1. q. 4. nu. 50. dicens esse communem opinionem ab omnibus receptam, ac citans pro eâ gl. in clem. 1. ut lit. pend. 7. collatio. Vitalin. in clem. unic. de renunc. nu. 40. Simonet. de reserv. c. 31. Rebuff. in p. 2. tit. forma signat. & plures alios. Ratio est, quia quoad beneficium resignatum resignans dicitur mori eo loco, ubi facta resignatio, & ideo non attenditur locus, ubi resignans moritur, vel de beneficio litigat. Paris. ibi. n. 51. citans C. Paris. cons. 10. n. 2. vol. 4. Unde jam si beneficia fuerint resignata corâ Ordinariis, dicuntur vacare extra curiam in locis, ubi fit cessio. Paris. cit. n. 50. nisi forte fieret resignatio in manibus proprii Episcopi resignati forte præsentis in curia, tunc enim diceretur beneficii resignatum vacare in curia, etiam dum dicta resignatio fieret permutationis gratiâ, Gonz. gl. 13. nu. 43. citans Covarr. l. 3. var. c. 20. n. 9. secus iterum esset, si resignatio fieret coram Ordinario ultra duas dietas à curia; tunc enim diceretur vacare extra curiam, seu in partibus à pari illius, quod tradit Paris. l. 10. q. 6. n. 66. quod morienti beneficiato ultra duas dietas à curia non vacet beneficium in curia. Porro procedit responsio primaria, etiam si resignatio fiat per procuratorem, dicitur enim vacare beneficium, ubi facta est cessio per procuratorem. Paris. cit. nu. 50. citans Vitalin. ubi ante. Archid. in c. licet. ut lit. pend. item l. 9. q. 14. n. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 75. sic, si beneficium existens in partibus ab existente in partibus per procuratorem in curia Rom. resignetur, dicitur vacare in curia, & non in partibus, ubi constitutus procurator, seu confectum mandatum ad resignandum. Gonz. loc. cit. n. 11. citans Imol. in clem. 1. ut lit. pend. Paris. cit. q. 14. nu. 1. citans Rebuff. in pr. tit. de procurat. ad resign. n. 2. Fusc. de visit. l. 2. c. 21. C. Paris. cons. 10. num. 1. vol. 4. Bellam. de permut. ver. p. 8. q. 3. n. 8. & c. Pari modo beneficia ex permutatione facta per procuratores vacant, non in loco, ubi constituti ad hoc procuratores, aut ubi domini constituentes morantur, sed in loco, ubi fit permutatio. Azor. p. 2. l. 7. c. 22. q. 15. ubi etiam quod contrarium fit dum amicus vel alius beneficium meum resignasset vel permutasset, & ego id dein ratum habuisssem, nempe vacare beneficium ibi, ubi istam resignationem ratam habeo.

7. Respondeo septimo: beneficia reservata per extray. ad regimen. de prebend. inter communes, & per extray. executabilis. eod. tit. dicuntur vacare in curia. Gonz. gl. 13. nu. 46. & latius gl. 52. quin & omnia beneficia affecta seu reservata dicuntur vacare in curia. Gonz. §. 5. proam. n. 141. & cit. gl. 13. n. 46. citans Calder. cons. 9. in fine, de prob. Simonet. de reserv. q. 30. n. 4. En. de Falcon. de reserv. q. 4. in principio, effectu 1. num. 1. & c. de cetero, quid sit, & quæ beneficia dicantur vacare apud Sedem vel in curia, & quod inter hæc duo discrimen, dictum est aliàs: vide de hoc fusè Gonz. cit. gl. 13. ferè per tot. illud solum observa, & infer ex dictis, beneficia dici vacare apud Sedem seu in curia, non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renuntiatio vel privatio, aut si ibi alii modi vacationis indu-

P. Leuten, Forti Benef. Tom. III.

cuntur. Garc. p. 5. c. 1. n. 73. citans Simonet. de reserv. 28. n. 29. 30. & ibi Granut. Gamb. de off. leg. l. 3. n. 124.

8. Respondeo octavo: in dubio beneficium præsumitur vacare in illo loco, in quo beneficiatus habebat domicilium; hinc si beneficium requirebat residentiam personalem, ibi præsumitur vacasse, ubi beneficium consistebat: (quemadmodum enim maritus cum uxore habitare præsumitur, c. 1. qui matrimon. accus. possunt. ita clericus in Ecclesia sua residentiam facere præsumendus est. c. ex rua. de cleric. non resid. & ibi Abb. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 35. n. 1. Masc. concl. 1277. n. 3. quos citat & sequitur Gonz. gl. 15. §. 2. n. 29. & 30.) si verò residentiam non requirebat, præsumitur vacatio contigisse in loco, in quo beneficiatus ordinariam habitationem habebat. Gonz. gl. 15. §. 2. n. 25. vacat enim beneficium, ubi persona moritur, ut dictum, præsumitur autem quis mori, ubi degere solebat; cum abiisse non præsumatur, ut Old. cons. 229. n. 3. Gonz. l. c. n. 26. & 27. adde, quod præsumatur contingere in diocesi, ubi beneficium consistit. Gonz. gl. 32. n. 47.

PARAGRAPHVS II.

De vacatione per mortem naturalem.

Quæstio 26. An per mortem naturalem vacet beneficium?

Respondeo: primus ac præcipuus vacationis modus est per obitum & mortem naturalem. c. susceptum. de reserv. in 6. & ibi gl. & DD. communiter. Gonz. gl. 15. nu. 3. cum communis; mors enim omnia jura solvit, auct. de imptis. §. deinceps. collat. 4. quod usque ad eò verum est, ut etiam si beneficiatus miraculose resurgeret à mortuis, nullum jus ad recuperandum beneficium haberet. Gonz. ibid. n. 6. Castrop. de benef. D. 6. p. 1. n. 1. citans Barb. de pot. Ep. alleg. 57. n. 199. non tamen vacant per mortem naturalem, utpote nullo vacationis modo vacabilia beneficia accessorie in perpetuum unita alteri. Item beneficia de mensa, & beneficia Ecclesie non numerata. Castrop. loc. cit. n. 2. Pirh. ad tit. 8. l. 3. n. 24. juxta dicta à nobis §. præced.

Quæstio 27. Quid veniat, vel non veniat nomine mortis; quid nomine mortis naturalis?

1. Respondeo ad primum: Primò, Mortis appellatione in jure non venit aliud quàm hominis interitus. Lott. l. 3. q. 10. n. 1. neque enim venit deportatio, neque condemnatio ad mortem. Lott. ibid. n. 2. & 3. sed neque mors civilis reperitur seu datur in jure. Lott. n. 7. ex rebuff. sed id nomen magistrale est à magistris juris inventum. Lott. ibid. ex Eman. à Costa, ad significandâ mortem fictam, ratione nimirum alicujus æquiparationis in casibus, in quibus eundem effectum, quem mors naturalis, operatur. Lott. n. 8. & 9. citans Præpos. in c. in apibus. 7. q. 1. n. 2. Old. cons. 248. n. 4. & c. Idem dicendum de voce decessus, & verbo decedere, ut propriè mortem naturalem significet, Lott. n. 10. & l. 3. q. 9. n. 4. & 5. Item de voce obitus, quâ frequentius utimur in

B

conci-

concipiendâ supplicatione, & quæ nusquam trahitur ad mortem civilem seu fictam. Card. de Luca. *de benef. d. 16. n. 10.* (ubi etiam, quodd vocabulum *obitus* frequentius adhibeatur ad distinctionem vocabuli *mortis*, sub quo tanquam latiori mors civilis etiam venit, juxta *decis. Rot. 543. n. 2. p. 2. recent.*) *Lott. cit. q. 10. n. 11. & 12.* Porro ut in his omnis profus exterminetur nedum æquivocatio, sed & aliter interpretandi occasio, narrativam per congeriem quandam terminorum expressivorum mortis naturalis sic concipi & efformari ait *Lott. n. 14. per obitum quondam N. illius, dum viveret, ultimi possessoris, extra curiam Rom. tali mense defuncti.* quippe dictio quondam relata ad hominem seu personam, denotat eam inter mortales esse desisse. *c. cum contra. de pignor. Lott. n. 15.* Idem apertius significant verba illa, *dum viveret, & terminus ille, defuncti;* defunctum enim esse idem est, ac diem ultimum obiisse, & diem obire pro *mori* sumitur. *Lott. n. 16. & seq.* Unde &, cum literæ expediuntur, dicta clausula sic consuevit extendi: *per obitum dicti N. qui extra curiam Rom. de tali mense diem clausi extremum, vacavit, &c.* extremus enim dies mortem eandem naturalem significat. *Lott. n. 21. & 22.*

2. Secundò: de cetero sub nomine *mortis* venire solet mors etiam civilis, quando nomen mortis exprimitur à lege, sicut si ab homine; in dispositione enim hominis mortem naturalem solum attendere debemus. Card. de Luca *loc. cit. n. 7. & 8.* ubi etiam, quodd cum regulæ Cancellariæ inducentes reservationem non clausas in corpore juris, hominis potius (Papæ nimirum pro tempore existentis, qui eas edere solet duraturas pro tempore vitæ suæ, & post mortem suam expiraturas) quam legis dispositionem contineant, dum nomen *mortis* simpliciter usurpant, intelligendæ sunt de morte naturali. Hic tamen etiam notanda doctrina generalis, quam tradit Laym. *in c. susceptum. de rescrip. in 6. ex Suar. de LL. l. 8. c. 28.* spectandam nimirum materiam subiectam, eò quodd ad illam accommodari solent verba, & præcipue spectandum, an sit materia ambitiosa, vel etiam periculosa, ex qua sumi possit occasio ad multiplicandas lites vel peccata; ut nimirum tunc verba coarctentur; præterea circumstantias omnes causarum, personarum attendendas diligenter esse; quia hæc omnia conferunt tum ad significationem verborum, tum ad mentem principis intelligendam. Et sic juxta hæc, ut ait *ibid.* Laym. *n. 3.* resolvi posse: si à fundatore mandatum, vel à Capitulo aliquo legitime statutum sit, v. g. ut post mortem alicujus beneficiati persona talis qualitatis substitueretur, vel persona substituta in locum defuncti tale onus aut commodum ferre debeat; num idem quoque extendi deberet ad eos, qui in beneficio succedunt per resignationem; se autem arbitrari, non posse regulam generalem tradi, sed ex materia subiecta, & ex circumstantiis, ut dictum, colligendum fore, quæ mens fuerit statuentium; quippe qui sæpè ad juridicam verborum acceptationem non exactè solent attendere, & interdum unam speciem vacationis, nempe per mortem, quæ communiter accidere solet, nominare: ut tamen idem quoque in aliis ob rationis identitatem fieri volunt juxta doctrinam Sanch. *l. 7. de matrim. d. 8. n. 13.* quodd verba posita in dispositione ob frequentiore usum eam non restringant.

3. Respondeo ad secundum primò: Mors civilis nusquam æquipollent naturali (nisi in casibus in jure exceptis. Laym. *in c. susceptum. n. 9.* ubi etiam juxta

*gl. in l. ex ea parte. §. insulam. ff. de verb. signific. quodd appellatione mortis intelligatur mors naturalis, non civilis) neque sub nomine mortis naturalis unquam venit civilis, nisi in casibus, in quibus ita reperitur expressè in jure cautum. Card. de Luca *loc. cit. n. 6.* citans *Old. conf. 284. in fine.* Anchar. *conf. 273. in principio.* Fagnan. *in c. perpetuas. de simon. n. 16.* & *Rot. decis. 543. n. 1. p. 2. recent.**

4. Secundò: tamen mors illa naturalis pluribus contingat modis, quatenus tamen omnes illi modi tendunt ad unum eundemque effectum, nimirum separandi animam à corpore, singuli dicuntur, seu semper dicitur mors naturalis, largo saltem modo. *Lott. cit. q. 10. d. n. 24.* unde licet mors naturalis ea propriè dicatur, quæ ex causa naturali intrinseca, nullâ extrinsecâ adhibitâ vi incurritur. *Lott. n. 28.* illa verò violenta, quæ illatâ tali vi extrinsecâ, ad eoque quodammodo contra naturam, & ex causa aliena quàm propriæ naturæ infertur. *Lott. d. n. 29.* venit tamen appellatione mortis naturalis, prout hoc contra civilem & fictam mortem distinguitur; & sic damnatus penâ capitis, post ejus lutionem dicitur mortem naturalem obiisse. *Lott. n. 32.* ex Baldo, ubi etiam subjungit ex eodem Baldo. *conf. 8. n. 2. & 3. l. 1.* quodd ea mors, quæ infligitur jussu magistratûs in executionem legis, etiam in ea contingat coactio ab agente extrinseco, contraria propriæ naturæ & voluntati, non tamen adhuc dicitur violenta in hoc sensu, quodd non homini sed legi attribuitur (lex enim reum, non homo occidit. S. August. *relatus in c. si homicidium. 23. q. 5.*) lex autem nihil violenter agere intelligatur; sed tunc demum inferatur violentia, quando sine lege quis impellitur. *c. quos Deus. 33. q. 2.*

Questio 28. Quid in genere requiratur, ut beneficium vacet per obitum alicujus?

Respondeo; vacat per obitum, etiam habentis solum jus in beneficio, constat ex dictis supra, sic vacare dicitur per obitum habentis collationem acceptatam sine possessione. *Gonz. gl. 15. §. 1. n. 31.* citans *Nay. de orat. c. 7. n. 29.* *Paris. l. 10. q. 6. n. 54.* *Rebuff. conf. 48. nu. 1.* &c. econtra non vacat per obitum præsentati nõ instituti & c. *Barb. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 239.* constat item ex dictis supra. Nihilominus vacatio per obitum decedentis in possessione attenditur ad effectum juris conferendi. *Gonz. gl. 15. §. 1. nu. 54.* sic juxta *Tex. Clem. 1. ut lite pend.* dum duo litigant super beneficio, & uterque decedit, vacare censetur per obitum illius, qui decedit in possessione, nullâ habitâ distinctione, num bonum jus habuerit, necne, ut *gl. in cit. Clem. v. possidebat.* & ibi communiter omnes. *Gonz. cit. n. 54.* quia semper possessor præsumitur Dominus, quando de dominio incidenter agitur, juxta *l. 2. c. de probat. Gonz. nu. 55.* citans seipsum §. 3. *proam. d. n. 55.* Item attenditur dicta vacatio in ordine ad reservationem seu effectum regularum Cancell. tertiar. *4. §. 6.* *Gonz. cit. §. 1. n. 59.* ubi, quodd dictæ regulæ locum habeant, & intret earum reservatio, licet verificetur vacatio de solo factò; citatque pro hoc *Simont. de reserv. q. 51. n. 4. & seq.*

Questio 29. An vacet beneficium per mortem Commendatarii, saltem perpetui?

Respondeo negativè, sed semper vacat ut prius, ita ut non sit attendendus mensis, in quo obiit Commendatarius. *Gonz. gl. 15. §. 2. n. 19.* & plenius